

Tham nhũng trong y tế: các khoản chi phí không chính thức

Ở Việt Nam, tham nhũng trong y tế được các nhà chức trách cũng như người dân coi là một vấn đề nghiêm trọng.

Theo Phong vũ biểu tham nhũng toàn cầu năm 2010 của TI, **người dân thành thị ở Việt Nam đánh giá y tế là ngành đứng thứ 3 về tham nhũng**, với 29% số người đã sử dụng các dịch vụ y tế trong năm trước đó cho biết họ đã từng hối lộ.

Để cung cấp thêm những **phân tích thực chứng về các hình thức tham nhũng trong y tế** phục vụ cho công tác xây dựng chính sách, tổ chức Hướng tới Minh bạch (TT) đã phối hợp với Trung tâm Đào tạo và Nghiên cứu Phát triển Cộng đồng và Trường Đại học Boston thực hiện nghiên cứu về **các khoản chi phí không chính thức, bao gồm tiền và quà biếu** trong quá trình sử dụng dịch vụ y tế.

Nhóm chuyên gia thực hiện nghiên cứu đã phỏng vấn hơn 170 bác sĩ, y tá, bệnh nhân và những người hành nghề y ở 4 tỉnh, thành phố của Việt Nam gồm Hà Nội, Sơn La, Đắk Lắk và Cần Thơ.

Phát hiện chính

- **Đưa tiền trực tiếp hoặc đưa phong bì là những hình thức chi phí không chính thức phổ biến nhất** trong dịch vụ y tế. Phong bì có giá trị từ 50.000 đồng đến 5.000.000 đồng, tùy thuộc bệnh viện tuyến trên hay tuyến dưới hoặc cơ sở y tế ở nông thôn hay thành thị.
- Mặc dù nhân viên y tế và bác sĩ được hối lộ cho rằng các khoản chi phí không chính thức là do bệnh nhân tự nguyện đưa, gần 50% số bệnh nhân được hối lộ lại cho rằng họ đưa tiền hoặc quà cảm ơn vì thấy các bệnh nhân khác

làm như vậy và 1/3 số bệnh nhân được phỏng vấn cho rằng đó là do nhân viên y tế gợi ý.

- Bệnh nhân cho rằng, các khoản chi phí không chính thức giúp họ tiếp cận được dịch vụ hoặc nhận được dịch vụ chăm sóc tốt hơn; đã được tiếp cận các trang thiết bị hoặc được chuyển lên bệnh viện tuyến trên; hoặc đã tránh xa họ (với các bệnh nhân khác).
- Đối với nhân viên y tế, các nguyên nhân khiến họ nhận các khoản không chính thức chủ yếu là để tăng thu nhập do mức lương chính thấp và trong một số trường hợp là để mở rộng các mối quan hệ xã hội hay đơn giản là để bệnh nhân không cảm thấy lo lắng, khó xử.
- Nghiên cứu cũng cho thấy, các khoản **chi phí không chính thức đang hủy hoại lòng tin và sự kính trọng của bệnh nhân đối với hệ thống y tế** và tạo ra những mâu thuẫn trong nội bộ khoa, phòng các cơ sở y tế.

Khuyến nghị

Một số khuyến nghị được đưa ra trong nghiên cứu, bao gồm:

- Tăng cường năng lực của các cơ sở y tế nhằm giảm thiểu tình trạng quá tải
- Tăng cường giám sát độc lập và tăng hình phạt đối với những nhân viên y tế nhận các khoản không chính thức
- Cải thiện chế độ đãi ngộ (cấp lương tài chính và phi tài chính) cho nhân viên y tế
- Nâng cao nhận thức của bệnh nhân về các quy định khám chữa bệnh cũng như hiểu biết về các loại phí chính thức trong bệnh viện

Tài liệu tham khảo và tham nhũng trong

ngành y t

1. Minh bạch Quốc tế, Hướng tới Minh bạch, Trung tâm Đào tạo và Nghiên cứu Phát triển Cộng đồng, Đại học Boston (Hoa Kỳ), ***Vì một nền y t minh bạch và chất lượng – Nhận biết căn nguyên, vai trò và ảnh hưởng của các khoản chi phí không chính thức trong y t tại Việt Nam, Hà Nội, 2011***